

Vandaag viert de wereld de Dag van de Modertaal. 'Ne daag dae in 't laeve is gerope door de UNESCO, de tak van de Vereingde Naties dae zich speciaal bezighilt mit óngerwies, wetensjap en cultuur. Drie neet te misse boewsjtein van 't besjtaon die zjwaor läöne op 't fundament van de taal. Maar waat is det, de modertaal? En wie belangriek is zie?

De taal van 't geveul

Baby's lere häör modertaal al herkinne as zie nog veilig in de boek van de moder zitte. Det is wetensjappelik óngerzóch en beweze. Die taal is, naeve 't geroesj van 't blood door de aore van häör moder en 't kloppe van häör hert, 't eerste det kienjer in häör vreug laeve te heure kriege. Baby's kinne ouch toet e paar maondj nao häör gebaorte häör modertaal óngersjeie van anger tale. Ze höbbe dan aevel nog neet 't vermoge óm zich in taal – in waatver taal dan ouch – oet te drökke, maar ze kinne waal loestere. Heel good loestere.

Is det nog neet genóg bewies veur de krach van de modertaal? Dan doon veer d'r nog e sjópke baovenop. De gaaf van baby's óm de taal van häör moder oet anger tale trök te kinne, verdwient nao e paar maondj weer. Ze kómme dan in de 'brabbelfase', gaon zelf experimentere mit klanke, *dadadada...* 't Loestere verdwient nao 't tweede plan. En toch... Zó gemekkelik leut de baarmoderherinnering aan de modertaal zich neet wegduje.

Det bliek oet 'n óngerzeuk bie Koreaanse adoptiekienjer die op heel jónge laeftied nao Nederlandj zeen gekómme en dao gans in 't Nederlands zeen groot gebrach. As zie op latere laeftied typisch Koreaanse klanke te heure kriege, blieke ze die taal vööl gemekkeliker op te pakke dan miense die in Nederlandj gebaore en getaoge zeen. Asof 't ritme en de muzikaliteit van 't Koreaans – 'n klanktaal juus wie 't Chinees (en 't Limburgs) – in häör brein vasligke. Asof de herinnering aan waat häör moder zag en op waatver meneer, 'ne tied in 'n apaart vekske in 't geheuge waerde opgeborge, en weer d'roet gehaald as det vandoon is.

Det is de krach van modertaal. 't Is de taal die – letterlik en figuurlik – van jóngs aaf aan 't doonste bie dich sjteit. Doonder kint neet. 't Is de taal die-s se al doonde leers, geweun al daag. 't Is de taal wo-ins se dinks en veuls, wo-ins se dien emoties 't gemekkeliks kwiet kins. 't Is de taal van dien zeel. De taal die-s se ouch sjpriks as se neet medein de juiste wäörd vinjs.

Veur vööl Limburgers is 't Limburgs – in waatver 'ne variant dan ouch – de modertaal. Det sjteit de communicatie mit neet-Limburgers neet in de waeg. Kienjer lere as ze jónk zeen 'n tweede taal, beveurbeeld de sjtandaarthaal Nederlands, en nog waal 'n derde vrie gemekkelik. 't Verhaol det 'n opveujng (toes) in 't Limburgs toet 'n sjlechter beheersing van 't Nederlands leijt en dus minder kanse in 't maatsjappelik laeve brink, moog langzamerhandj ech in de prullebak. Oet óngerzeuk bliek det meertaligheid de algemeen taalvaardigheid juus vergroot. Óm mit taalkundige Merel Keijzer (Rijksuniversiteit Groningen) te sjpraeke: 'De herses van tweetalige zitte de ganse daag in de sjportsjool...'

D'r is meer. D'r besjteit 'ne naoste bandj tösse modertaal en identiteit. Taal is neet allein 'n verzameling klanke en wäörd wo-mit zinne gemaak kinne waere. In taal zuus se de cultuur, de meneer van dinke, de

laevesvisie van de luuj die de taal sjpraeke. Det zuus se in Limburg trök in tradities wie vastelaovend, in de humor, in de meziek. Zelfs as veer ós veur van alles en nog get oetsjelje. Väöl daovan kint allein maar in 't Limburgs, raak in vertaling zien eiges, zien zeel kwiet. Oos taal heurt bie oos erfgoed, verbinjt ós mit ein maar ouch mit 't verleje, mit oos veurelders.

Zó'n taal, dao moogs se greuts op zeen. Dao mós se greuts op zeen. Ómdet allein dét d'rveur kint zorge det veer die taal ouch blieve gebroeke. Tale die neet gebroek waere, tale die door elders neet meer mit häör kienjer gesjpraeke waere, zeen aafgesjreve. De väölkleurigheid van 't Limburgs verdeent baeter. Väöl baeter. Vandaag, op de Daag van de Modertaal, en daonao al daag die nog gaon kómme.

Remunjs door Hetty Jacobs-Wiermans